

KRAJOWY OŚRODEK BADAŃ I
DOKUMENTACJI ZABYTEKÓW W
WARSZAWIE

Karta Ewidencyjna Zabytków
Architektury i Budownictwa

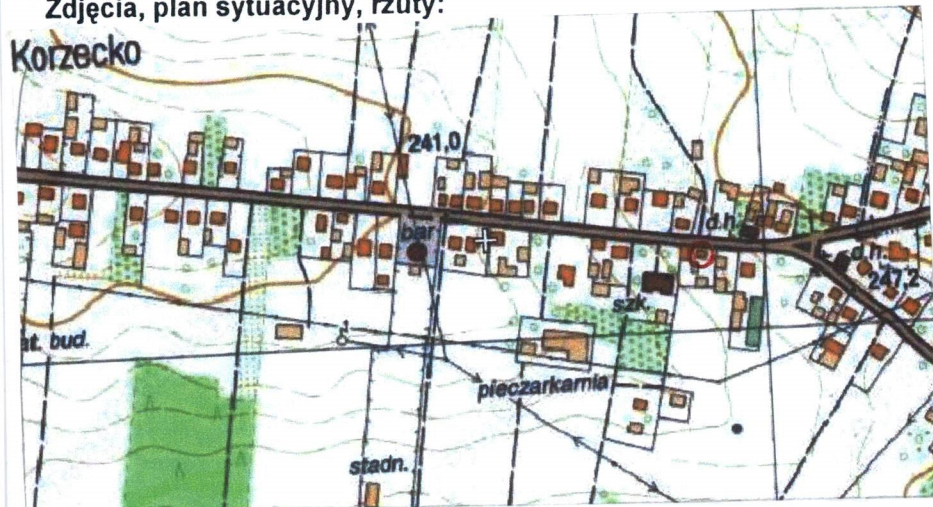
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Nr
																										3438

1. Obiekt:
KUŹNIA

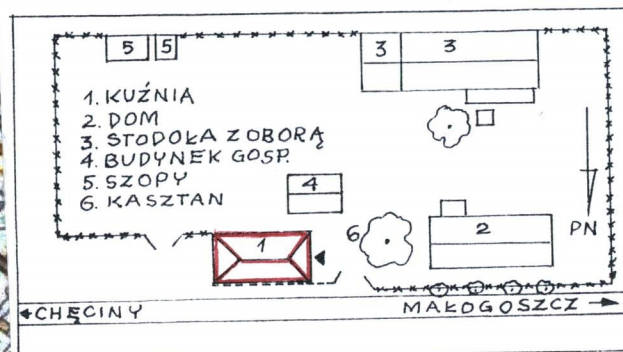
2. Czas powstania:
XIX w.

3. Miejscowość:
KORZECKO

Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty:

Plan orientacyjny. Lokalizacja obiektu w
czerwonym kółeczku

Plan sytuacyjny

Elewacja frontowa

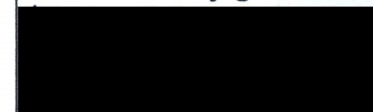
4. Adres:
Korzecko nr 81 (d. 60)

5. Przynależność admini-
stracyjna:
województwo: świętokrzy-
skie
powiat: kielecki
gmina: Chęciny

6. Poprzednia nazwa miej-
scowości:
Korzeczek, Chorzecko (lata
1511-1523, 1804 r.)

7. Przynależność admini-
stracyjna przed 1975r.
województwo: kieleckie
powiat: kielecki

8. Właściciel i jego adres:

9. Użytkownik i jego adres:
j.w.

10. Rejestr zabytków:
nr 914
data: 6.08.1976 r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu:

Wieś Korzecko położona jest na południe od Chęciny, w niewielkiej kotlinie u podnóża Grzyw Korzeckowskich. Dariusz Kalina w książce „Dzieje Chęciny” (Chęciny 2009) podaje, że najstarsza znana wzmianka o tej wsi pochodzi z 1421 r. i określana jest jako wieś królewska. W opisie Jana Łaskiego (1511-1523) wieś Korzeczek pozostawała w zasięgu parafii chęcińskiej. W 1573 r. wykazano, że wieś posiadała pięć łanów rozległości. W lustracjach z 1617 oraz 1629 r. napisano, że wieś miała cztery łany uprawiane przez ośmiu kmieci. Po najeździe szwedzkim w 1661 r. było tu sześciu kmieci i jeden zagrodnik, odrabiający pańszczyznę do folwarku starocheńskiego. Powstałe we wsi sołectwo w 1765 r. było w posiadaniu Szymona Świątka. W 1827 r. znajdowało się we wsi 28 domów i mieszkało tu 160 mieszkańców. W 1862 r. funkcjonowała we wsi szkoła początkowa. Po 1918 r. Korzecko stało się gminą, która istniała tu do 1954 r. W 1956 r. wieś została zelektryfikowana. W 1960 r. podjęto decyzję budowy nowej szkoły, która po dwóch latach była gotowa. W 1970 r. oddano do użytku drogę asfaltową.

Kuźnia została wzniesiona w XIX w. Nie udało się ustalić dokładnej daty jej budowy ani też jej fundatora. Ok. 1912 roku właścicielem kuźni był [redacted] dziadek obecnego właściciela [redacted] (Po śmierci dziadka babka ponownie wyszła za mąż za Kozłowskiego). Następnie właścicielem został [redacted] – syn Józefa, a ojciec obecnego właściciela. Po śmierci ojca w 1989 roku, kuźnię przejął jego syn Zdzisław Gajek (mający w 2011 roku 73 lata), który zajmował się kowalstwem do około 1978 roku. Po 1978 roku przez jakiś czas kuźnię użytkował [redacted]. Od wielu lat kuźnia nie jest użytkowana. Kuźnia w 1917 lub 1918 roku częściowo się spaliła. Wykonywano w niej okucia wozów, naprawiano metalowe narzędzia rolnicze i gospodarstwa domowego, wyrabiano drobne przedmioty oraz podkuwano konie.

Styl. Obiekt bezstylowy. Reprezentuje typ budownictwa ludowego przemysłowego. Charakterystyczną cechą kuźni jest jej konstrukcja ścian – nakładka dwustronna prosta z ostatkami na narożach.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze, wyposażenie, instalacje):

Sytuacja: Kuźnia usytuowana jest w zagrodzie nr 81 (d. nr 60), przy północnej granicy działki. Zwrócona jest kalenicą do szosy Chęciny-Małoszycz, w odległości 4,50 m od osi drogi. Na terenie działki oprócz kuźni, znajdują się: murowany budynek mieszkalny, murowano-drewniany budynek inwentarsko-gospodarczy (obora ze stodołą), dwie szopy, mały budynek gospodarczy, ubikacja. Między kuźnią a budynkiem mieszkalnym rośnie duży kasztanowiec. Duże drzewo liściaste rośnie również przy oborze ze stodołą. Po zewnętrznej stronie ogrodzenia od strony drogi (na szerokość domu), rośnie rząd niewielkich jarzębin. Zagroda ogrodzona jest częściowo metalową siatką i częściowo płotem sztachetowym.

Materiał, konstrukcja, technika: Przyciesie drewniane położone są częściowo na kamiennej podmurówce i częściowo na ziemi. Ściany wykonane są z belek sosnowych o najczęściej powtarzającym się przekroju 14x18 cm, łączonych na narożach na nakładkę dwustronną prostą (oblap), z dość długimi ostatkami. W ścianie północnej została zastosowana pomocniczo łątką. Drzwi spongowe bez zastrzałów, zawieszone są na żelaznych zawiasach pasowych. W kuźni brak podłogi – jest ubita ziemia. Więźba dachowa drewniana, o konstrukcji krokwiowo-płatwiowej. Pierwotnie dach był kryty gontem, a obecnie blachą.

Palenisko wykonane jest z kamienia łamanego na zaprawie glinianej.

Rzut: Obiekt wzniesiony na rzucie prostokąta o wymiarach 4,57x5,16 m. Wnętrze stanowi jedno pomieszczenie.

Bryła: Budynek wolnostojący, parterowy, nakryty dachem czterospadowym. Wysokość kuźni wynosi 4,52 m (zrąb + dach).

Elewacje: Ściany zewnętrzne nie tynkowane, są naturalnego koloru drewna. W ścianie zachodniej znajdują się drzwi jednoskrzydłowe, spongowe. Otwór drzwiowy ujęty jest w dwa słupy. Fragment ściany wschodniej i południowej – przy palenisku, jest wykonany z kamienia łamanego.

Dach: Czterospadowy, o konstrukcji krokwiowo-płatwiowej. Płatw frontowa wysunięta jest o 20 cm od lica ściany, natomiast pozostałe są zlicowne ze ścianami. Wysokość dachu wynosi 2,60 m.

Wnętrze: Ściany wewnętrzne nie tynkowane, są naturalnego koloru drewna. Obiekt nie posiada stropu ani podłogi. W rogu pomieszczenia, pomiędzy ścianą południową i wschodnią, zlokalizowane jest palenisko. Znad paleniska wywiedziony jest komin na dach. W późniejszych latach ogień na palenisku rozniecany był już przy pomocy prądu, a wcześniej służył do tego miech.

Wyposażenie: W kuźni zachował się zestaw narzędzi kowalskich, a także niektóre wyroby tu wyprodukowane (m.in. podkowy, wieszaki do zawieszania ubrań). W pobliżu paleniska na drewnianym pniaku umieszczone jest kowadło i duży młot. Przy wewnętrznej ścianie południowej stoi masywny stół drewniany, do którego przymocowane jest duże imadło. Na półkach przymocowanych do ścian, umieszczone są: młotki, obcęgi, pilniki).

Instalacje: Do kuźni podłączona jest energia elektryczna.

14. Kubatura łączna: 80,00 m	15. Powierzchnia użytkowa; 22 m	16. Przeznaczenie pierwotne: podkuwanie koni, kucie wozów oraz naprawa i wyrób niektórych narzędzi rolniczych i gospodarstwa domowego.	17. Użytkowanie obecne: nie użytkowany
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja: Obecny właściciel [REDACTED] 10 lat temu remontował dach – pokrył go blachą. Wykonano też nowy komin paleniska. Kilka lat temu w narożniku północno- wschodnim dach został podparty słupem.		19. Stan zachowania, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje, dachy: Obiekt jest w złym stanie technicznym. Drewno porażone jest przez owady oraz miejscami spróchniałe. Największy stopień zniszczenia wykazuje ściana południowa. Tutaj szczególnie belki w dolnej części są mocno spróchniałe. Występują ubytki w pokryciu gontowym dachu, pod przykryciem z blachy. W narożniku północno-wschodnim dach podparty jest słupem, „aby nie runął”. Liczne ślady porażenia przez owady widoczne są głównie w ścianach zachodniej i południowej.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie: Obiekt powinien być poddany natychmiastowym pracom remontowo-konserwatorskim. Obecny właściciel nie jest w stanie tego uczynić.			

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania):

1. Inwentaryzacja szczegółowa zabytkowej kuźni w Korzecku nr 60, gm. Chęciny, projektował mgr inż. arch. Sylwester Godzic, kreślił Julian Mróz, P.P. Pracownia Konserwacji Zabytków O/Kielce 1976, maszynopis.

22. Bibliografia:

1. D. Kalina, Dzieje Chęcin, Chęciny 2009.

23. Uwagi różne:

Obecny właściciel [REDAKTED] był szkolony w dziedzinie kowalstwa głównie przez swojego stryjka [REDAKTED] po przyjeździe z wojska. Wcześniej, kiedy jego ojciec Stanisław zajmował się kowalstwem, on był jeszcze dzieckiem (ocieć zmarł, kiedy on miał 12 lat) i jedynie czasami podpatrywał go przy pracy, ale wtedy nie był zainteresowany kowalstwem. [REDAKTED] kiedy po przeszkoleniu przez wujka zajął się kowalstwem, potrafił wykonać z metalu różne przedmioty (np. wieszaki, żyrandole, zawiasy, kraty). Między innymi na zamówienie wykonywał elementy metalowe do kawiarenki „Słowa Ludu”.

24. Opracował:

Tekst: mgr Edward Traczyński, V/VI, 2011 r.

Plany, rysunki: E. Traczyński (plan zagrody), Julian Mróz (rzut budynku - pomiary, kreślenie).

Zdjęcia fotograficzne: mgr Dariusz Kalina, IV, 2011 r. Fotografie archiwalne wykonano prawdopodobnie w Pracowni Fotograficznej PP Pracownia Konserwacji Zabytków O/Kielce, 1976 r. Nie udało się ustalić ich autora.

Miejsce przechowywania negatywów: Archiwum Narodowego Instytutu Dziedzictwa Oddział Terenowy w Kielcach.

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

25. Adnotacja o inspekcjach, informacja o zmianach (data, nazwisko wypełniającego):

26. Załączniki:

wkładki 4, 2

SPIS ILUSTRACJI

Plan zagrody. Rys. E. Traczyński, 14.VI.2011 r. (pierwsza strona karty).

Elewacja frontowa (zachodnia). Fot. D. Kalina, IV, 2011 r. (pierwsza strona karty).

1.Rzut przyziemia. Pomiary i rys. J. Mróz, Pracownia Projektowa PP Pracownie Konserwacji Zabytków O/Kielce, 1976 r. Odrys E. Traczyński, VI, 2011 r. (wkładka do karty - załącznik nr 1).

2.Elewacja południowo-zachodnia. Fotografie wykonano prawdopodobnie w Pracowni Fotograficznej PP PKZ O/Kielce w 1976 r. Nie udało się ustalić jej autora (wkładka do karty - załącznik nr 1).

3.Elewacja wschodnia. Fotografie wykonano prawdopodobnie w Pracowni Fotograficznej PP PKZ O/Kielce w 1976 r. Nie udało się ustalić jej autora (wkładka do karty - załącznik nr 1).

4.Węgły w narożu południowo-zachodnim ścian. Fotografie wykonano prawdopodobnie w Pracowni Fotograficznej PP PKZ O/Kielce w 1976 r. Nie udało się ustalić jej autora (wkładka do karty - załącznik nr 1).

5.Fragment wnętrza – palenisko. Fotografie wykonano prawdopodobnie w Pracowni Fotograficznej PP PKZ O/Kielce w 1976 r. Nie udało się ustalić jej autora (wkładka do karty - załącznik nr 1).

6.Widok na zagrodę nr 81, w której zlokalizowana jest kuźnia. Fot. D. Kalina, IV, 2011 r. (wkładka do karty - załącznik nr 1).

7.Elewacja wschodnia. Fot. D. Kalina, IV, 2011 r. (wkładka do karty - załącznik nr 1).

8.Ogrodzenie przy kuźni od strony drogi. Fot. D. Kalina, IV, 2011 r. (wkładka do karty - załącznik nr 2).

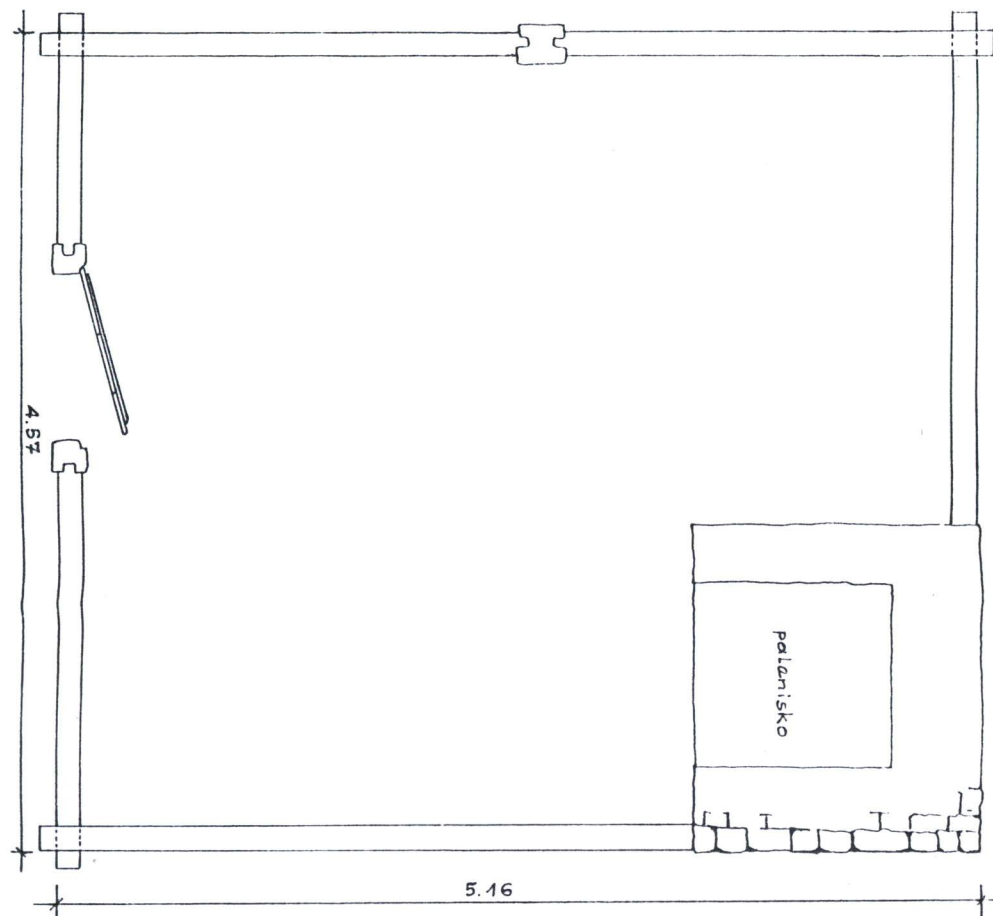
9.Ściana zachodnia z wejściem. Fot. D. Kalina, IV, 2011 r. (wkładka do karty - załącznik nr 2).

9.Elewacja południowo-wschodnia. Fot. D. Kalina, IV, 2011 r. (wkładka do karty - załącznik nr 2).

1. Miejscowość: KORZECKO
2. Gmina: Chęciny
3. Województwo: świętokrzyskie

2. Obiekt (nazwa jak na karcie):
KUŹNIA

3. Zawartość wkładki:
rzut, fotografie

1

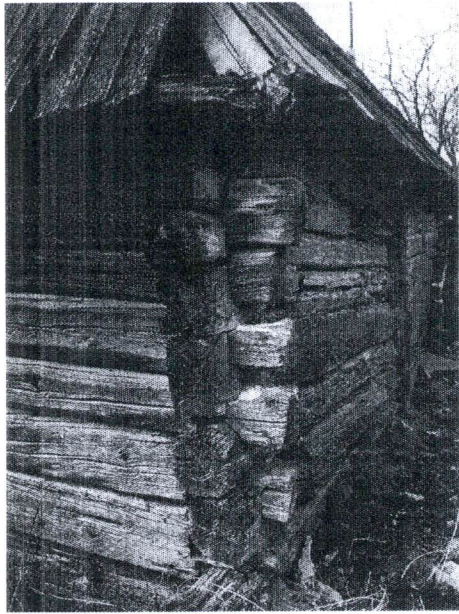
2

3

Wkładkę założył: mgr Edward Traczyński, czerwiec 2011 r.

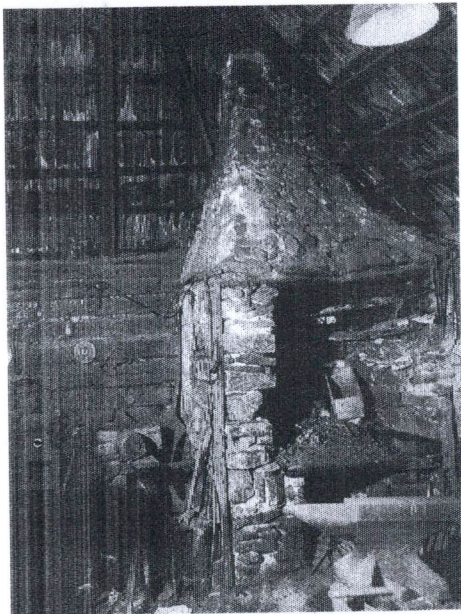
Miejsce przechowywania negatywów: Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy w Kielcach

4

6

5

7

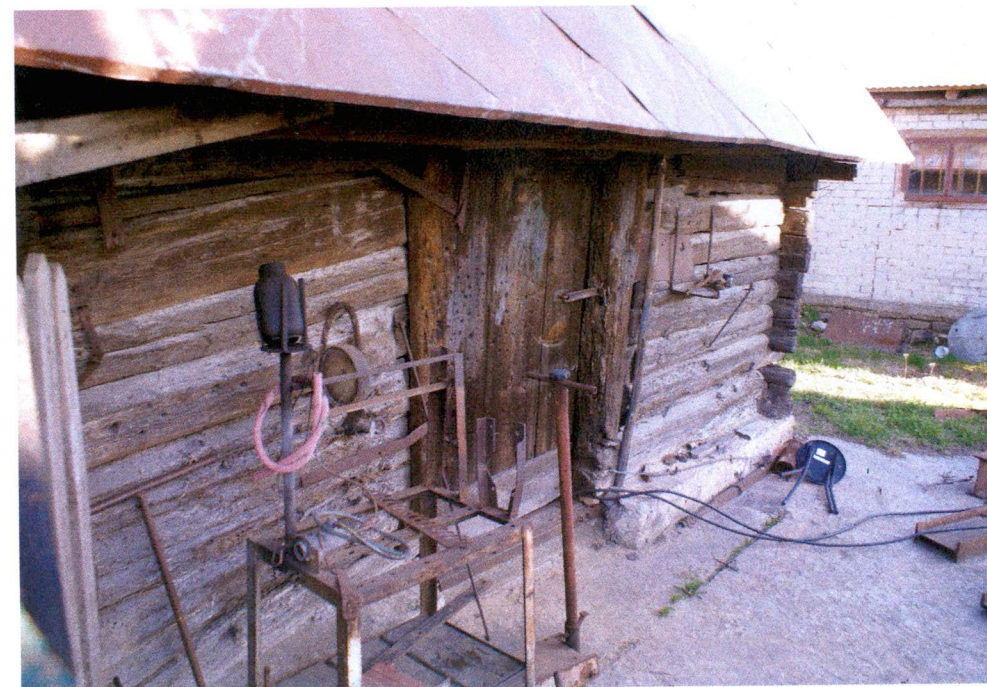
1. **Miejscowość:** KORZECKO
2. **Gmina:** Chęciny
3. **Województwo:** świętokrzyskie

2. **Obiekt (nazwa jak na karcie):**
KUŹNIA

3. **Zawartość wkładki:**
fotografie

8

9

Wkładkę założył: mgr Edward Traczyński, czerwiec 2011 r.

Miejsce przechowywania negatywów: Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy w Kielcach

10

URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
W. DZIAŁ KULTURY I SZTUKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
KIELCE - AL. IX WIEKÓW KIELC

Kielce, dnia 6 sierpnia 1976 r.

pow. Kielce

gm. Chęciny

L. dz. KI.II-5340/914/76

Nr rejestru 914 Dział A

NR REJESTRU ZABYTKÓW
ŚWIĘTOKRZYSKIE
woj. A-265

DECYZJA

W SPRAWIE WPISANIA DOBRA KULTURY DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na podstawie art. 4 i 14 ust. 1 Ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48) i art. 99 Kodeksu Postępowania Administracyjnego wpisuje się do rejestru zabytków województwa kieleckiego:

kuźnię drewnianą we wsi Korzecko nr 60, gm. Chęciny.

ob. NR 81

UZASADNIENIE

Drewniana kuźnia zbudowana została w XIX w. Konstrukcja zrębowa z bierwien w narożach z ostatkami o jednym pośleszczeniu, kryta gontem.

Decyzja jest ostateczna i natychmiast wykonalna.

WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
w KIELCACH

2 up. Wojewody

mgr inż. arch. Zdzisław Hysior
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW